

Duyu Bütünleme Bozukluklarının Belirtileri ve Semptomları

Temel Bilgiler Bildirisi

Duyu Bütünleme Bozukluğu nedir?

Duyu Bütünleme Bozukluğu ilk olarak Dr. A. Jean Ayres tarafından, çocukların self regülasyon ve beceri gelişimi için duyuşsal bilgiyi nasıl kullandığı ile ilişkili bir problem olarak tanımlanmıştır.

Duyu Bütünleme Bozukluğu (DBB) olan çocuklar, aşağıda listelenen ve duyuşsal işleme problemlerinin karakteristiği olan bir veya birden fazla davranışı sergileyebilirler.

Duyu Bütünleme Bozukluğu olan çocuklar temel çocukluk çağı deneyimlerinden hoşlanmayabilirler.

Çocukların %16-24 'de DBB olduğu tahmin edilmektedir (Carter, Ben –Sasson, Briggs-Gowan, 2011)

Duyu Bütünleme Bozukluğu olan çocuklar:

- +Dikkat ve davranış
  - +Sosyal beceriler veya öz güven
  - +Oyun becerileri
  - +İnce/kaba/oral motor beceriler
  - +Günlük yaşam becerileri(örneğin beslenme veya giyinme)
  - +Uyku/yemek yeme/dışkılama alanlarında sıklıkla problemler yaşarlar.
- (Bar-Shalita, Vatine&Parush, 2008)

Bunlara ek olarak DBB diğer teşhis gurupları ile ilişkilidir, bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- +Öğrenme güçlükleri
- +Anksiyete bozuklukları/Depresyon
- +Dikkat dağınıklığı
- +Davranışsal bozukluklar
- +Otizm Spektrum Bozukluğu
- +Psikiyatri kliniği sonrasında
- +Dil Bozuklukları

Duyu Bütünleme Bozukluklarının Görünümleri

Duyusal Modülasyon Bozukluğu	Duyusal Ayırt Etme Bozukluğu	Postüral-Oküler Bozukluklar	Dispraksi
Temel Belirtileri	Temel Belirtileri	Temel Belirtileri	Temel Belirtileri
<ul style="list-style-type: none"> *Seslerden kolayca dikkati dağılır *Seslere aşırı duyarlılık *Saç/tırnak kesiminden hoşlanmaz *Bazı dokudaki elbiselerden rahatsız olur yada bazı beden veya stildeki elbiselerden *Çoraplardaki kırıksıklardan rahatsız olur *Uykuya geçmekte veya uykuyu sürdürmekte zorluk *Yemeklerin doku ve tadlarına savunucu reaksiyon *Görsel uyaranlardan kolayca dikkati dağılır	<ul style="list-style-type: none"> *Yataklarda çok fazla zıplar *Başkalarına çarpar veya iter *Nesneleri çok gevşek tutar ya da gereğinden fazla kuvvet kullanır *Sıklıkla bir şeyleri döker veya kırar *Yiyecek olmayan nesnelere ağzına atar, çiğner veya emer *Hareket arar örneğin, kendini döndürmeyi sever *Yüksekten, salıncaklardan veya kaydıraklardan korkar *Zayıf dengesi vardır	<ul style="list-style-type: none"> *Diğer çocuklara göre daha zayıf görünürler *Kolayca yorulur *Sıklıkla sandalyeye oturup kalkar *Otururken yığılır *Göz kontağı kurmakta veya gözleriyle takip etmekte zorluk, örneğin okuma. *Sıklıkla takılıp düşer *Taşındığında beklenilenden daha ağırdır *Düz tabanı vardır	<ul style="list-style-type: none"> *Günlük yaşamdaki beceriler ile ilgili problemler. Örneğin, elbiseleri giyinme veya kaşık-çatal kullanma *Pasaklı bir şekilde yer *Çok basamaklı yönergeleri takipte zorluk *Rutinlere aşırı bağımlılık *Gevşek bir kalem kavraması vardır *Bozuk el yazısı *Sportif aktivitelere katılmayı sevmez/rededer
Açıklama	Açıklama	Açıklama	Açıklama
<p>Bu problem duyusal girdilere verilen cevapların regüle edilmesi ile ilişkili olup başkaları tarafından normal olarak algılanan duyusal girdilere kaçma veya negatif cevaplar ile sonuçlanır. Bu problemler genellikle dengesiz/dalgalanan duygularla birlikte görülür ve stres ile daha çok kötüleşir/artar.</p>	<p>Duyusal girdilerin özelliklerindeki farklılık veya benzerliklerinin ayırt edilmesi ile ilişkili problemlerdir. Temel olarak vücut duyuları olan dokunma, kas ve eklemlerden gelen propriosepsyon ve baş hareketlerinden gelen vestibüler duyuların işlenmesi ile ilişkili problemlerdir.</p>	<p>Düşük kas tonusu, eklem instabilitesi ve/veya görmenin zayıf fonksiyonel kullanımından kaynaklı hareket kalitesi ile postüral kontroldeki problemlerdir.</p>	<p>Tipik olarak duyu bütünleme bozuklukları olan çocuklarda görülen, planlama, sıralama ve açığa çıkarma basamaklarındaki problemlerden kaynaklı motor becerilerin zayıf koordinasyonu ile sonuçlanan bir durumdur. (May-Benson, Teasdale, Koomar)</p>

Duyu Bütünleme Bozukluğu ile İlgili Bilgiler

Gelişimsel Bilgiler

*Duyu Bütünleme Bozukluğu erken çocukluk döneminde ya da yetişkinlik döneminde teşhis edilen fakat hayat boyunca görülebilen bir problemdir.

*Problemler, biyolojik ailesinde yetişen ya da bakım evlerinde büyüüp evlat edinilen çocuklarda da görülebilir.

*Çocuklar problemleri atlamazlar/problemler zamanla geçmez. Zorluklar yetişkinlik döneminde de devam eder hatta bazen çocukların büyümesi ve başatma stratejileri bulması ile semptomlar azalabilir.

*Duyu Bütünleme Bozukluğu olan çocuklar, gelişimsel aktivitelerde zorluklar sergileyebilirler. Kısa bir dönem önce yapılan bir çalışmada, duyu bütünleme bozukluğu tanılı çocukları bulunan aileler aşağıdaki bulguları rapor etmişler:

- %45 2 yaş sendromu(Terrible two's)yaşamadıklarını ya da çok geç yaşamış

- %37 çok az ya da hiç emekleme fazı olmadığını

- %33 bebek iken ciddi pozisyon/pozisyonlanma tercihleri

- %32 uyku problemleri

- %31 beslenme problemleri

- %28 merdivenden aşağı inmekten tedirgin

(May-Benson, Koomar & Teasdale, 2009)

*Duyu Bütünleme Bozukluğu çocuklarda birçok fiziksel ve duygusal fonksiyonel alanı etkiler:

-Çocuklarda duyu bütünleme problemlerinin, davranışsal zorluklar ile güçlü bir bağlantısı bulunmaktadır(Cohn,May-Benson, & Teasdale, 2011)

-Duyu bütünleme bozukluğu olan çocukların yaşatlarına göre önemli derecede zayıf başatma becerileri vardır. Duyu bütünleme becerileri önemli derecede başatma/problem çözme becerileri ile ilişkilidir.

-Çocukların motor koordinasyon problemleri sosyal aktiviteler ve boş zaman aktivitelerindeki önemli derecede azalmış katılım ile ilişkilidir. (Bar-Shalita,Vatine&Parush,2008)

Doğum Geçmişi Bilgisi

-Duyu bütünleme sorunu olan çocuklarda sıklıkla anne karnında ya da doğumda zorluklar/sorunlar yaşanır. Genel olarak doğum öncesine ve doğum anına ilişkin problemler aşağıdaki gibidir:

*%42'si doğumda ya da öncesinde komplikasyonlar yaşamaktadır.

*%36'sında doğumda vakum kullanılmıştır.

*%25'inde annede gebelik zamanı enfeksiyon ya da hastalık görülmüştür.

*%18'inde gebelik esnasında annede alışılmadık stres görülmüştür.

*%12'sinde 37. Haftada ya da öncesinde doğum gerçekleşmiştir.

*%5'inde doğumda kordon dolanması olmuştur.

-Duyu bütünleme bozukluğu olan çocuklarda, çocukluk dönemlerinde ciddi sağlık sorunları gözlemlenir. Yapılan bir çalışma gösteriyor ki;

*%62'sinde kronik kulak iltihabı görülür.

*%24'ünde alerji/astım görülür

*%55'inde ciddi bir yaralanma/hastalık geçmişi vardır.

*%26'sinde doğum sonrası sarılık görülür

(May-Benson, Koomar, & Teasdale, 2006)

-Doğum öncesi komplikasyonlar taktil aşırı hassasiyetlerle ilişkilidir.

-Genetik faktörler, duyuşal over-responsive durumları kapsamaktadır, özellikle taktil ve işitsel işlemlerde.

(Keuler, Schmidt, Van Hulle, Lemcry-Chaldant, & Goldsmith,2011)

Ebeveyn Bilgisi

-Duyu Bütünleme Bozuklukları olan çocukların ebeveynleri de bu durumdan oldukça etkilenmektedir. Ebeveynlerin yeterlilik duyguları, çocuklarının duyuşal işlem ve davranışları ile kuvvetli bir ilişki halindedir.

(Cohen, May-Benson, Teasdale, 2011)

Referanslar ve Kaynaklar

Ben-Sasson, A., Carter, A., & Briggs-Gowan, M. (2009). *Sensory overresponsivity in 705-716.*

Bar-Shalita, T., Vatine, J., Parush, S. (2008). *Sensory modulation disorder: A risk factor for participation in daily life activities. Dev Med & Child Neurology, 50: 932-937,* Carter, A., Ben-Sasson, A., & Briggs-Gowan, M. (2011). *Sensory overresponsivity, psychopathology and family impairment in school-aged children. J. Am. Acad. of Child & Adol. Psych. 50(12): 1210-1219.*

Cohn, E., May-Benson, T., & Teasdale, A. (2011). *The relationship between behaviors associated with sensory processing and parental sense of competence. OTJR, 31(4), 172-181.*

May-Benson, T., Koomar, J., & Teasdale, A. (2009). *Incidence of pre-, peri-, and post-natal birth and developmental problems of children with sensory processing disorder and children with autism spectrum disorder. Frontiers in Integrative Neuroscience, 3(31), doi 10.3389/ neuro.07.031.2009.*

May-Benson, T. & Koomar, J. (2010). *Systematic review of the research evidence examining the effectiveness of interventions using a sensory integrative approach for children. Am J Occup Ther, 64, 403414.*

Van Hulle, C., Schmidt, N., & Goldsmith, H. (2011). *Is sensory overresponsivity distinguishable from childhood behavior problems? A phenotypic and genetic analysis. J of Child Psych and Psychiatry, doi: 10.1111/j.1469-7610.2011.02432.x.*

Books Ayres, A. & Robbins, J. (2005). *Sensory Integration and the Child: Understanding Hidden Sensory Challenges. Los Angeles: WPS.* Dunn, W. (2009). *Living Sentionally: Understanding Your Senses. Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.* Eide, B. & Eide, F. (2006). *The Mislabeled Child. New York: Hyperion.* Klass, P. & Costello, E. (2003). *Quirky Kids. New York: Ballentine Books.* Kranowitz, C. (2005). *The Out-of-Sync Child. New York: Perigee.* Miller, LJ (2006). *Sensational Kids. New York: Putna elementary school: prevalence and social-emotional correlates. J of Abn Child Psy, 37,*

Bu materyal Teresa May-Benson, 2006, 2012 tarafından geliştirilmiştir. Türkçeye Duyu Bütünleme Derneği adına Aymen BALIKÇI tarafından tercüme edilmiştir.

Tüm hakları saklıdır.2006,2012 The Spiral Foundation

www.thespiralfoundation.com

